

Приголосні звуки

Тиждень 3, урок 13

Обладнання і матеріали:

- навчальний посібник “Українська мова та читання” ч. 1 (авторка Г. Остапенко), с. 30-31;
- презентація “[Приголосні звуки: дзвінки та глухі](#)”;
- відео “[Казка про дзвінки, глухі та сонорні звуки](#)”;
- відеогра “[Дзвінки та глухі](#)”;
- пальчикова гра “[Дощик](#)”;
- файл для редагування “[Кросворд про овочі](#)”;
- файл для редагування “[Загубилася буква](#)”;
- онлайн-вправа “[Упізнай емоцію](#)”.

Слова на дошці: дзвінки приголосні, глухі приголосні.

ХІД УРОКУ

1. Вступна частина

— Ми з вами чуємо велику кількість звуків. Це дзижчання бджоли, шум моря, дзюрчання струмка, гул автомобіля, квакання жабки, сюрчання коника та безліч інших звуків. Усе це чує наше вухо. Та в українській мові все набагато чіткіше. Пригадаймо, що ми знаємо про звуки та букви української мови.

Запитання для актуалізації вивченого на попередніх уроках

- На які дві групи можна поділити всі звуки мови?
- Скільки в українській мові голосних звуків?
- Скільки в українській мові букв, що позначають голосні звуки?
- Яка буква завжди позначає два звуки?
- Які пари букв позначають один приголосний звук?
- Яка буква позначає м'якість приголосного звука?

Інформаційна довідка

— Наша мова дуже мелодійна й співуча, тому її називають солов'їною. Є в ній голосні та приголосні звуки. А раніше, в старих українських граматиках, голосні звуки називалися голосівками, а приголосні — шелестівками. Чому так, як ви думаєте?

— У деяких мовах дуже мало приголосних. Так, тубільці, що живуть в Австралії знають 8 приголосних звуків, а гавайці — 7. А от найбільше приголосних у саамській мові — аж 53!

2. Вивчення нового матеріалу

— Спочатку прочитаємо новий цікавий твір. Спробуйте здогадатися за його назвою, про що він. А потім прочитайте початок оповідання. (Завдання 1 на с. 30 посібника)

Запитання для обговорення

- Чому Юля перетворилася на дракона?
- Хто винен у такому перетворенні?
- Чи варто було поводитися так, як повелася Юля? Чому?
- Чи можна такого дракона прогнати? Як саме?
- Запропонуйте дітям скласти поради для Юлі.

Виконання завдання 2 на с. 30 посібника. Юля ще кілька разів за день перетворювалася на дракона. Уявіть та інсценізуйте ці ситуації.

Виконання завдання 3 на с. 31 посібника. Чи буває, що ви теж перетворюєтеся на дракона? Яку емоцію відчуваєте тоді? Як на це реагують інші?

Потренуйтеся впізнавати різні емоції, виконавши онлайн-вправу "[Упізнай емоцію](#)".

— А тепер поговоримо про дзвінки та глухі приголосні звуки. Дізнаймося, як їх розрізняють.

Виконання вправи 4 на с. 31 посібника.

Перегляд відео "[Казка про дзвінки, глухі та сонорні звуки](#)".

Виконання вправи 5 на с. 31 посібника.

Пригадайте з учнями класифікацію звуків української мови та порівняйте приголосні та голосні звуки. Запропонуйте дітям дослідити, яких звуків в українській мові більше, у яких словах переважають приголосні звуки, а в яких — голосні.

- Які слова — з приголосними чи голосними звуками — ми чуємо найчастіше в піснях? Чому так відбувається?
- Чому українську мову називають співучою?

Проведення пальчикової гри "[Дощик](#)".

3. Фізкультхвилинка.

Проведення гри "Буває – не буває". Учител(ка) називає твердження. Якщо воно реальне, діти плескають, якщо фантастичне — присідають.

- У саду дозріває агрус.
- Ѓава на ѓанку пекла запіканку.
- На дерево сіла ѓава.
- Восени йдуть дощі.
- Ѓава ѓелѓотала, поки голос не зірвала.

4. Закріплення нового матеріалу

Проведення гри на засвоєння вивченого і розвиток уваги. Учител(ка) бере до рук дзвінок й олівець. Коли педагог дзвенить у дзвоник, учні називають дзвінки звуки, а коли стукає олівцем по столу — глухі.

Виконання вправи 6 на с. 31 посібника.

Виконання письмового завдання. Учні й учениці замінюють у словах дзвінкий звук на глухий, читають нові слова та записують їх у зошит. (див. презентацію "[Приголосні звуки: дзвінкі та глухі](#)")

Проведення відеогри. Учні й учениці вставляють потрібну букву в пропущених місцях слова. (див. відеогру "[Дзвінкі та глухі](#)")

Розгадування кросворда. (див. файл для редагування "[Кросворд про овочі](#)")

Виконання письмового завдання "Загубилася буква". (див. файл для редагування "[Загубилася буква](#)")

5. Закінчення уроку, рефлексія

— Діти, про що ми сьогодні дізналися? Про що був новий твір? Як він називається? Про якого дракона у ньому йдеться?

— Якими бувають приголосні звуки?

— Як утворюються дзвінкі і глухі звуки? Чому вони так називаються?

— Чи всі дзвінкі звуки мають пару? А глухі?

— Що вам найбільше сподобалося сьогодні на уроці? А що було важко?

6. Повідомлення домашнього завдання

1. Записати слова про осінь та підкреслити в них глухі приголосні.

2. Придумати казку про глухі та дзвінкі приголосні.

Урок підготувала **Тетяна Королюк**, учитель початкових класів